

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2005. október 25.

FÖLDRAJZ

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

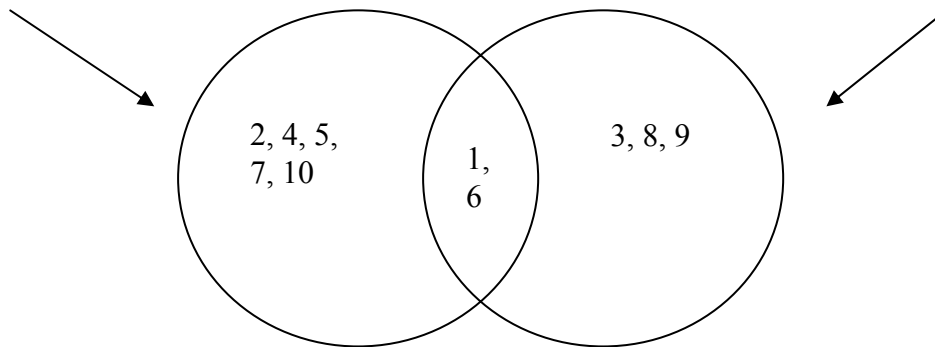
OKTATÁSI MINISZTERIUM

1. FELADAT

a)

JUPITER-TÍPUSÚ

FÖLD-TÍPUSÚ

Minden szám helyes beírása 1 pont.

10 pont

- b) Jupiter-típusú: Naptól való távolsága /kis sűrűség.
 Föld-típusú: szilárd felszín /kevés hold /kis méret /kőzetbolygó.
Bármelyik jellemző említése esetén jár a pont.

1 pont

1 pont

2 pont

Összes elérhető pontszám: 12 pont

2. FELADAT

- a) A számolás menete: $140^\circ - 19^\circ = 121^\circ$; $121 \times 4 = 484$ perc = 8 óra 4 perc
 $8 \text{ óra } 4 \text{ perc} + 13 \text{ óra} + 1 \text{ óra} = 22 \text{ óra } 4 \text{ perc}$
 $22 \text{ óra} + 22 \text{ óra } 4 \text{ perc}$
Más helyes számítási elv is elfogadható.
 A helyi idő: december 22-én 20 óra 4 perc
Csak dátummal együtt fogadható el az eredmény.

1 pont

1 pont

2 pont

- b) 135. hosszúsági körhöz tartozó időzónában van. $\rightarrow 5 \times 4 \text{ perc} = 20 \text{ perc}$
 $20 \text{ óra } 4 \text{ perc} - 20 \text{ perc} = 19 \text{ óra } 44 \text{ perc}$
Más helyes számolási elv is elfogadható.
 Az órán az idő: 19 óra 44 perc

1 pont

1 pont

2 pont

- c) aláhúzva Tokióban
 különbség $11,5^\circ$

1 pont

1 pont

2 pont

d)

1. Baktérítő
2. Északi sarkkör
3. Déli sarkkör
4. Egyenlítő

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

4 pont

Összes elérhető pontszám: 10 pont

3. FELADAT

- a) Az egymáshoz képest **közeledő** mozgást végző kőzetlemezek, a (az) **üledékgyűjtőben /geoszinklinálisban** felhalmozódott üledékeket meggyűrjük. A **képlékeny /laza** üledék az oldalirányú nyomóerő hatására gyűrődik fel.
Minden helyes kiegészítés 1 pont.

3 pont

b)

1. Redőboltozat /boltozat /antiklinális.
2. Redőteknő /teknő /szinklinális.

1 pont

1 pont

2 pont

c)

- A. Álló redő.
- B. Ferde redő.
- C. Fekvő redő.
- D. Áttolt redő /takaró redő.

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

4 pont

- d) Aláhúzva: Alpok.

1 pont

1 pont

Összes elérhető pontszám: 10 pont**4. FELADAT**

- a) Cirrus: fátyolfelhő.
Stratus: rétegfelhő.
Cumulus: gomolyfelhő.

1 pont

1 pont

1 pont

3 pont

- b) A megnevezés helyes sorrendje:
3., 1., 2.

1+1+1 pont

3 pont

c)

1. Kondenzációs mag.

1 pont

1 pont

2. Egyenlő /azonos csapadékmennyiségű helyeket összekötő görbe a csapadéktérképen.

1 pont

1 pont

3. Áramlási köd, sugárzási köd.
A sorrend nem számít.

1+1 pont

2 pont

Összes elérhető pontszám: 10 pont

5. FELADAT

a)

1. Szennyezőanyag-kibocsátás. 1 pont
2. Szennyezőanyag szállítása /elterjedése. 1 pont
3. A szennyezőanyag leülepedése /beépülése, megjelenése egy rendszerben /a szennyezőanyag mérhető megjelenési értéke. 1 pont

3 pont

b)

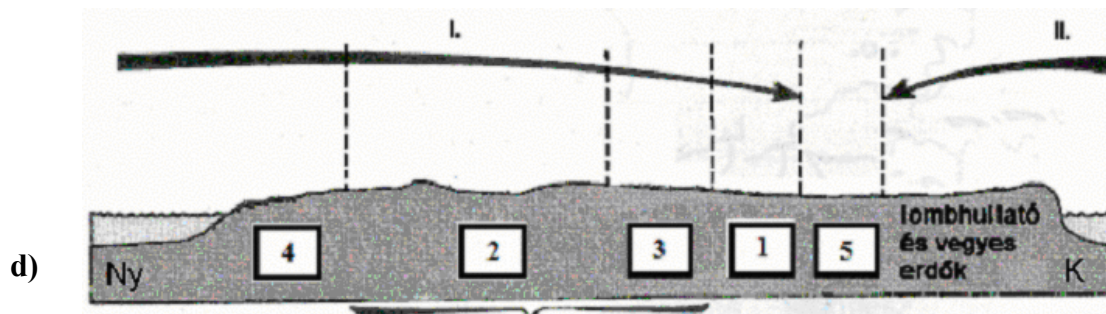
1. CO₂ 1 pont
2. Üvegházhatás. 1 pont
3. Savas eső /savas ülepedés /savas csapadék. 1 pont

3 pont

c)

1. Száhel. 1 pont
2. Aszály /túllegeltetés /állatállomány túlnövekedése /növényzet kiirtása 1+1 pont
Bármelyik indok, vagy egyéb helyes indok említése esetén jár a pont.
3. Szikesedés. 1 pont

4 pont

Összes elérhető pontszám: 10 pont**6. FELADAT***Minden helyesen beírt szám 1 pont.*

5 pont

a)

- A. nedves kontinentális 1 pont
- B. száraz kontinentális 1 pont
- C. óceáni 1 pont
- D. mérsékelt övezeti sivatagi 1 pont

4 pont

b)

- Diagram betűjele: C A B D
- Minden helyesen beírt betű 1 pont.*

4 pont

- c)
I. nyugati /nyugatias szél	1 pont
II. monszun szél /nyári monszun szél	1 pont
Észak-atlanti áramlás	1 pont
- Minden helyes válasz 1 pont.*

3 pont

- d) Lásd a keresztmetszetbe bejelölve.
Minden helyesen beírt betű 1 pont.

- e) Talaj betűjele: b d c a
Minden helyesen beírt betű 1 pont.

4 pont

Összes elérhető pontszám: 20 pont

7. FELADAT

- a)
1. Földközi-tenger	1 pont
2. Vörös-tenger	1 pont
3. Perzsa (Arab)- öböl	1 pont
4. Tigris	1 pont
5. Gangesz	1 pont
- Minden helyes válasz 1 pont.*

5 pont

- b) A 4. folyó **Mezopotámiát /Mezopotámiai-alföldet** alakította ki, míg az 5. folyó a **Hindusztáni-alföldet** töltötte fel.
Minden helyes válasz 1 pont.

2 pont

- c)
A. Bombay /Mumbai	1 pont
B. Kalkutta /Calcutta	1 pont
C. (Új)delhi	1 pont
D. Mekka	1 pont
E. Rijád	1 pont
- Minden helyes válasz 1 pont.*

5 pont

- d)
I.: iszlám/ muzulmán/ mohamedán	1 pont
II.: a hinduizmus /hindu	1 pont
- Minden helyes válasz 1 pont.*

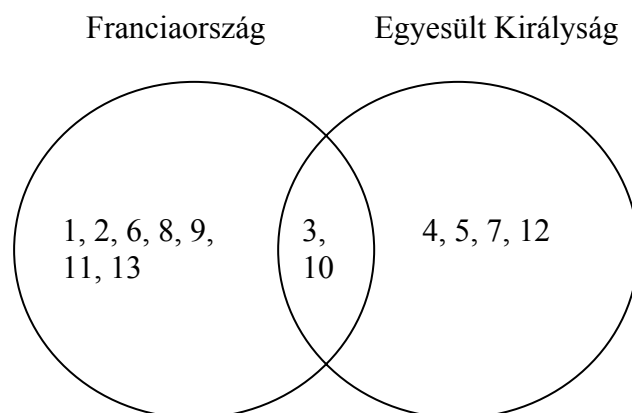
2 pont

- e) I.: 2., 4.
II.: 1., 3., 5.
Minden helyes válasz 1 pont.

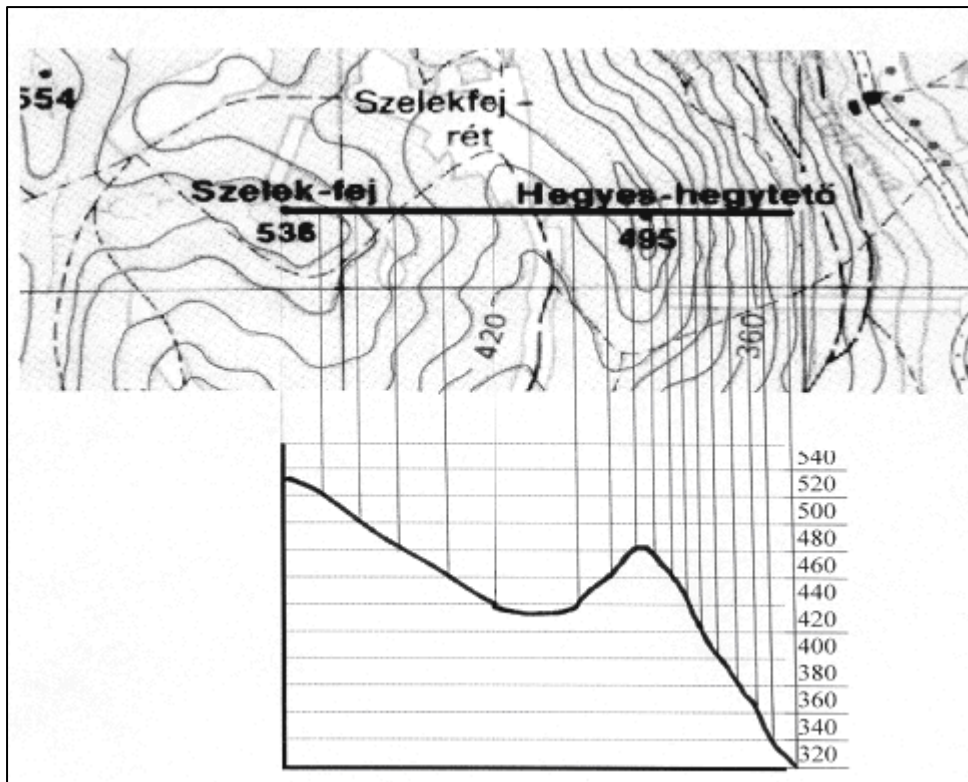
5 pont

Összes elérhető pontszám: 19 pont**8. FELADAT**

- a)
Afrika 1 pont
Közép-és Dél-Amerika 1 pont
2 pont
- b)
Ázsia adatai. 1 pont
Mert a világ népességének döntő hányada Ázsiában él. 1 pont
Más megfogalmazású, de azonos tartalmú válasz is elfogadható.
2 pont
- c)
1. I 1 pont
2. I 1 pont
3. H 1 pont
4. H 1 pont
5. I 1 pont
6. I 1 pont
6 pont
- d) Európa, Észak-Amerika, Ausztrália és Óceánia, Ázsia, Közép- és Dél-Amerika, Afrika.
Csak a teljesen hibátlan sorrend esetén jár a pont.
1 pont

Összes elérhető pontszám: 11 pont**9. FELADAT***Minden jó válasz 1 pont.***Összes elérhető pontszám: 13 pont**

10. FELADAT

- a) A keresztmetszet elkészítése:
 A magassági értékek felvétele. 1 pont
 A levetítés ténye. 1 pont
 Az összekötő vonal helyes megrajzolása. 1 pont
- b) 41 m. 1 pont
- c) Szintvonalas domborzatábrázolás. 1 pont
- d) A meredekebb: a Hegyes-hegytető keleti lejtője. 1 pont
- e) A számítás elvének feltüntetése: $2 \text{ km} = 200\,000 \text{ cm} \rightarrow 200\,000:10$ 1 pont
 A térkép méretaránya: 1:20 000 1 pont
- f)
 1. H 1 pont
 2. I 1 pont
 3. H 1 pont

Összes elérhető pontszám: 11 pont

11. FELADAT**a)**

1. Élelmiszer, ital és dohánytermék gyártás.	1 pont
2. Háromszorososa.	1 pont
3. Aláhúzva: magas évi hőösszeg	1 pont
fekete mezőségi talaj	1 pont
hosszú tenyészidőszak	1 pont
jelentős fogyasztópiac	1 pont
4. A) húsipar.	1 pont
B) konzervipar.	1 pont

8 pont

b)

1. Közép-Magyarország.	1 pont
2. Gyógyszer /gyógyszeripar	1 pont
3. B	1 pont

3 pont

c)

1. I
2. I
3. I
4. H
5. I
6. H
7. I
8. I

Minden helyes válasz 1 pont.

8 pont

d) –Vegyipar.

–Textília, ruházat és bőrtermék gyártás.

1 pont

1 pont

2 pont

Összes elérhető pontszám: 21 pont**12. FELADAT****a)**

Ha a termésmennyiség növekszik, az átlagár csökken. /Ha a termésmennyiség csökken, az átlagár nő. /A termésmennyiség és az átlagár alakulása fordítottan arányos.

2 pont

2 pont

A nagy terméshozamok idején növekszik a kínálat, ami csökkenti az árakat /A kisebb terméshozamok idején növekszik a kereslet, ez növeli az árakat.

1 pont

1 pont

A kereslet-kínálat szabályozó ereje.

1 pont

1 pont

Más megfogalmazású, de azonos tartalmú válasz is elfogadható.

b) Bekarikázva: 1.

1 pont

1 pont

c)

1. H
2. I
3. H
4. I
5. I

Minden helyes válasz 1 pont

5 pont

5 pont

Összes elérhető pontszám: 10 pont**13. FELADAT**

a)

1. Szentendre
2. Szigetköz
3. Rába
4. Soproni-hegység
5. Vértes
6. Villányi-hegység
7. Zagyva
8. Miskolc
9. Győr
10. Órség

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

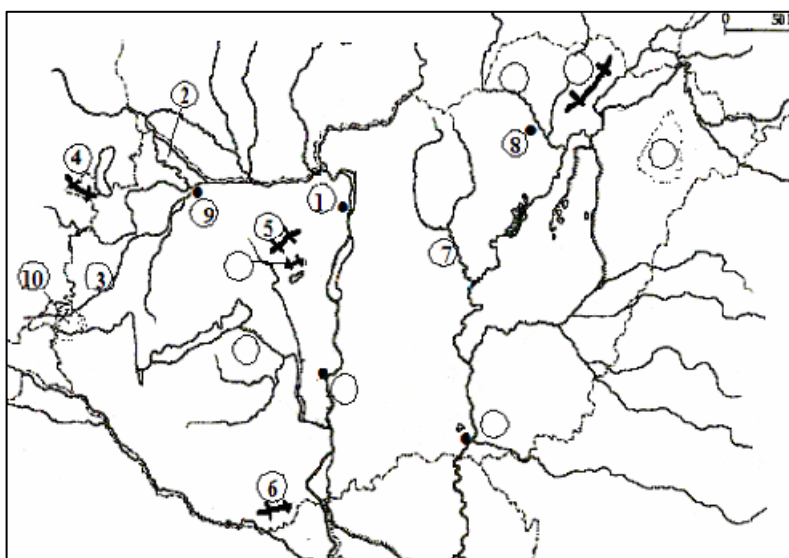
1 pont

1 pont

1 pont

10 pont

b)

10 pont

Összes elérhető pontszám: 20 pont

14. FELADAT

1. D
2. A
3. B
4. C
5. B
6. D
7. A
8. D
9. C
10. B

Minden jó válasz 1 pont.

Összes elérhető pontszám:	10 pont
----------------------------------	----------------

15. FELADAT

- a) Lefolyástalan tavak.

1 pont

1 pont

- b) Csád-tó: Afrika,
Aral-tó: Ázsia.

1 pont

1 pont

2 pont

- c) Számítás: $1350/25000=0,054$, $0,054 \times 100=5,4\% \rightarrow 94,6\%$
A felszín csökkenése: 94,6%.

1 pont

1 pont

2 pont

- d) Csökkenő csapadékmennyiség /meteorológiai szárazság.
Magas hőmérséklet;
Emberi vízfelhasználás /az emberi tényező /a befolyó vizek elvezetése /
öntözés.

1 pont

1 pont

1 pont

Bármelyik három említése esetén jár a pont.

Aláhúzva: emberi vízfelhasználás /az emberi tényező /a befolyó vizek
elvezetése /öntözés.

1 pont

Bármelyik aláhúzása esetén jár a pont.

4 pont

- e) Nagyobb termőterületek biztosítása /nagyobb terméseredmények /biztonságosabb
termelés /biztonságosabb élelmiszerellátás /öntözővíz biztosítása.
Tartalmilag azonos, de másként megfogalmazott megoldás is elfogadható.

1 pont

A népességszám növekedése/ nagyobb népesség növekvő élelmiszerigénye.

1 pont

Tartalmilag azonos, de másként megfogalmazott megoldás is elfogadható.

2 pont

f) Aláhúzva: gyapot.

1 pont

1 pont

g) A Szovjetunióhoz.

1 pont

1 pont

Összes elérhető pontszám:	13 pont
----------------------------------	----------------

A feladatlappal elérhető összes pontszám:	200 pont
--	-----------------